

Beret Bråten og Silje Sønsterudbråten

Foreldreveiledning – virker det?

En kunnskapsstatus

Fafo-frokost med rapportlansering

27.Oktober 2016

Beret Bråten &
Silje Sønsterudbråten

27.10.2016

Prosjektet

Kunnskapsstatus:

Virkninger av *universelt* innrettet foreldreveiledning og foreldrestøttende tiltak.

- Hva finnes?
- Resultater og effekter? Brukererfaringer?
- Metodiske utfordringer?
- Allment innrettede tiltaks evne til å «oppdage» problemer?
- Kunnskapsbehov/mangler?

Oppdragsgiver: Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Kilder: Fagfellevurdert norsk og internasjonal forskning (skandinaviske språk og engelsk). Ekspertintervjuer. St.meld.

27.10.2016

Foreldreveiledning- og støtte – for folk flest

- Foreldreveiledningsprogram universelt innrettet, gruppebasert og som er forsket på: ICDP, COS, Marte Meo, DUÅ.
- Arenaer for veiledning og støtte:
 - Helsestasjon
 - Barnehage
 - Skole
 - Familiens hus
 - Familievernet
- Et nasjonalt program for foreldreveiledning siden 1995. I regi av Bufdir. Kommuner kan søke penger.
- Ingen samlet oversikt over hvem som bruker hva, hvordan, med hvilken begrunnelse og for hvem.

27.10.2016

Sett i bakspeilet

Husmorfamilien

- Barnetrygd (1946)
- Råd om helse og ernæring
- Familievernet
- Helsestasjoner (1972/74)
- Foreldres rett til legemlig refselse tas ut av norsk lov (1971)

Den delvis likestilte familien

- Daghem/barnehager
- Foreldrepermisjon
- Helsestasjoner i dialog
- Forbud mot at foreldre kan bruke vold mot egne barn tas inn i norsk lov (1987)
- Foreldreveiledning

27.10.2016

Foreldreveiledning for:

«Ressurssvake»

«Imidlertid består det fremdeles betydelige økonomiske ulikheter mellom familier i Norge. Disse forskjeller sammenfaller i nokså stor grad med forskjeller i utdanningsnivå, i evne til å planlegge familiens daglige liv og bruk av ressurser, boligforhold og sannsynligvis også med familiens evne og mulighet til å gi sine barn tilstrekkelig stimulans, aktivitet og utviklingsmuligheter.»

St.meld.nr.51 (1973-74) *Barnefamilienes levekår*, s. 139

Allment/Universelt

«mange av de vansker foreldre står overfor er alminnelige problemer som de fleste foreldre har opplevd.»

«Det er viktig å gjøre forsøk med foreldreveiledning der foreldre til barn i ulike livssituasjoner får anledning til å utveksle erfaringer»

St.meld. nr. 17 (1977-78) *Barns oppvekstkår*, s.49

En oppgave uten en fasit

- Foreldrerolle- og praksis baseres på tilgjengelige kulturelle strategier
- Foreldre søker råd hos familie, venner, litteratur, nettet
- Ulike stiler eller strategier
- Dette varierer med sosial og kulturell bakgrunn – og med tiden
- Faglig uenighet
- Fakta har høy omløpshastighet

Er foreldreveiledning en statlig oppgave?

MOT

- Unnta familier fra formalisme og formålsrasjonalitet.
- Sikre individet personlig integritet og autonomi.
- Klusser til det intuitive foreldreskapet.
- Forstår veiledning som defamilisering (svekker familien ved å ta over dens oppgaver)

FOR

- Det private er politisk, siden folk ikke lever todelte liv.
- Barns rett, foreldres plikt, statens ansvar.
- Store samfunnsendringer og endringer i forståelsen av barnet.
- Forstår veiledning som refamilisering (styrker familien ved å styrke foreldre)

27.10.2016

27.10.2016

Effekter & erfaringer

- De fire foreldreveiledningsprogrammene. Har sannsynliggjort effekt og foreldres erfaringer er gode.
- Arenaene for foreldreveiledning: her er studier som viser gode erfaringer. Men det mangler effektstudier.

En preferanse for effekt

-Effektstudier undersøker før-etter: Resultat.

MEN

-Universelt innrettede tiltak er ikke veldig godt egnet for effektstudier. Ikke spesifikke problemer. Foreldre skal løftes.

-Synliggjør ikke foreldre som subjekter og deres sammensatte erfaringer.

-Svarer ikke på hva det er med relasjonen som gjør at et tiltak virker eller ikke virker

-Gir ikke tilgang til erfaringer og resultater det ikke spørres etter.

-Svarer ikke på betydningen av implementering.

-Svarer ikke på hvordan tiltaket virker utenfor forsøket.

27.10.2016

Møtenes betydning

- Foreldreveiledning er møte mellom veileder og foreldre, enten veileder er ICDP-veileder, en helsesøster, en barnehageansatt, eller en som jobber i familievernnet.
- Det synliggjøres hvor avgjørende møtene er. Likeverdighet, respekt og dialog gir tillit – og gjør at veiledningsforholdet fungerer. Refleksjon oppstår.
- Og det er i møtene myndighetspersonen skal oppdage problemer – tidlig innsats.

Kunnskapsbehov del 1

Det behøves studier av virkninger av foreldreveiledning- og støtte med *ulike* undersøkelsesopplegg og ulike forskningsdesign. Resultat, erfaringer, implementering.

Foreldre kommer i flere utgaver hva gjelder kjønn, sosial og kulturell bakgrunn, det må undersøkes hvordan dette har betydning for om og hvordan foreldreveiledning virker.

27.10.2016

Kunnskapsbehov del 2

Ulike foreldreveiledningsprogram har betydelige likhetstrekk, men de har også ulike teoretiske grunnlag, ulik innretning. De er tilknyttet ulike fagmiljøer og ulike deler av forvaltningen. Konkurransen.

Det mangler en studie som kartlegger omfang av foreldreveiledning – totalt. Men også hvilke program som brukes, hvorfor, på hvilke arenaer og ovenfor hvilke foreldre.

Bra med mange program. Men forskjeller og likheter bør synliggjøres og drøftes, herunder hva passer best for hvilke foreldre.

Takk for oppmerksomheten

27.10.2016